

ретроградната роля на Цариградската патриаршия и издигнал настойчиво искането за просвещаване на духовенството и реформиране на църквата. Принципната за просвещенската идеология идея за преобразяване на духовенството и църквата в зависимост от изискванията на новата епоха, прераства у Кораус в искането за откъсването на свободната гръцка държава от Цариградската патриаршия през 1821 г.

Основните трудове на Кораус, разглеждащи проблемите на църквата, се съдържали в библиотеката на Ангрското училище. Особено място сред тях заемат „Православно учение“ на Платон Московски в превод и с обширен предговор на Кораус и „Съкратена свещена история и катехизис“. В предговорите си към тези издания Кораус защитава просвещенските принципи, че обществото трябва да насочи своите средства за строежа на училища, а не само за издръжката на църквата и духовенството. Кораус воюва срещу суеверията и настоява, че истинската вяра трябва да почива на знанието и разума, а също и че опознаването на християнството трябва да предшества кръщенето. Тези мисли на Кораус, които го сродяват с Реформацията и Просвещението в Европа, достигат до учениците на Каурус.

От съчиненията на Добровски и най-вече от материалите в „Мирозрение“ личи типичната за просвещенската идеология остра критика на средните векове като епоха на схоластика и религиозен фанатизъм. Той воюва срещу суеверията, които са несъвместими със здравия разум. Включва се в българското църковно-национално движение с твърдото убеждение, че работи за дело, което е от огромно значение за националното утвърждаване на българите, пренебрегвайки опасностите от църковния разкол сред православните. Заслужава да споменем и факта, че в личната библиотека на Добровски се съдържат екземпляри от споменатите две издания на Кораус, изразяващи модерни виждания по проблемите на църквата и духовенството.

Библиотеката на Добровски ни дава възможност да съдим за неговите специални интереси към модерните за онова време методи на преподаване. Сред тях е ръководството по взаимоучителния метод на Й. Коконис, известен гръцки педагог, въвел в гръцката образователна система ръководството на френския педагог Луи Шарл Саразен. Според разказа на самия Добровски, който описва своя метод на преподаване в училището в Котел, той очевидно е преподавал по взаимоучителния метод, прилаган и в училището на Каурус. Този метод изиграва изключително важна роля по онова време, както поради предимствата си във финансово отношение, така и поради своя демократизъм, спомогнал за формирането на активни и самостоятелни личности. Имаме всички основания да смятаме, че Добровски получава своя интерес към този метод още на о. Ангрос, където преподаването се води от човек, стремящ се да бъде в крак с постиженията на педагогическата мисъл. Заслужава да се подчертае и обстоятелството, че самият Каурус прави специално пътуване до Швейцария, за да се запознае с организацията на учебните заведения на Песталоци. Дейността на Добровски като учител показва, че той се ползва с репутацията на уважаван и търсен преподавател. Неговите публикации в „Мирозрение“ и участието му в организацията на учебното дело в Румъния го характеризират като защитник на демократична и прогресивна за онова време образователна програма. Той работи целенасочено за скъсването със схоластичните методи и поставянето на българското образование на съвременни светски основи.

Материалите, с които разполагаме, ни дават основание да смятаме, че атмосферата в школата на Каурус остава своя отпечатък върху политическите възгледи на Добровски. В спомените на Добровски изрично се подчертава, че Каурус бил „краен демократ и като такъв имал непримирима вражда към царете“. Именно